

Tisková zpráva

Politická orientace českých občanů – září 2019

- ⊙ V součtu první a druhé volby se třetina dotázaných se hlásí k sociálně demokratickému směru (34 %), o čtyři procentní body méně je zastánců liberalismu. Dalším v pořadí je konzervatismus s 22 % a směr ekologický s 18 %
- ⊙ Oproti minulým šetřením posílil liberální směr o sedm procentních bodů, v první volbě se podíl zastánců tohoto směru prakticky vyrovnal se zastánci směru sociálně demokratického.
- ⊙ Podíl zastánců socialistického a komunistického ideového směru postupně klesal na současnou úroveň 8, resp. 6 procent.
- ⊙ Dotázaní se většinou přiklánějí k výrokům, které jsou směsicí liberálního pohledu na roli státu v ekonomice, na soukromé vlastnictví a na svobodu a lidská práva, nerozhodného pohledu na odpovědnost státu v oblasti sociální, ekologického pohledu na životní prostředí.
- ⊙ Za zvláštní pozornost stojí, že oproti šetření v roce 2015 (i 2011) došlo k zásadnímu posunu (v řádu desítek procent) v názorech na odpovědnost jedince či státu (zajištění práce, sociální zabezpečení) ve směru zdůraznění odpovědnost jedince za vlastní život.

Zpracoval:

Milan Tuček

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Součástí zářijového šetření CVVM bylo několik otázek zaměřených na obecnou politickou orientaci občanů. Výzkum zjišťoval, ke kterým ideologickým proudům se občané cítí být blízko, a dále zkoumal jejich názory na některé základní otázky, v nichž se jednotlivé názorové proudy tradičně rozcházejí. Tato kombinace otázek byla naposled položena v říjnovém výzkumu před čtyřmi lety v roce 2015.

Nejdříve měli respondenti z předloženého seznamu politických směrů vybrat první a případně i druhý z těch, které jsou jim nejbližší (viz tabulku 1).¹ Výsledky ukazují, že relativně nejčastěji se lidé hlásí k sociálnědemokratickému názoru, který jako první volbu uvedlo 22 % a jako druhou dalších 12 % respondentů. Na druhém místě skončil liberální směr (21 % první volba, 9 % druhá), na místě třetím směr konzervativní (13 % a 9 %), jež se – ač historicky jde o vzájemně protipóly, které jsou mnohde i nadále jako takové vnímány – v českém prostředí často směřují a navzájem prolínají. (K tomu si doplníme, že více než čtvrtina z dotázaných, kteří v první volbě uvedli názor konzervativní a kteří využili možnost druhé volby, jako svoji druhou volbu zmiňovali názor liberální, avšak mezi dotázanými hlásícími se k liberálnímu názoru se jen osmina vyslovila pro názor konzervativní ve své druhé volbě; v druhé volbě tito lidé ze čtvrtiny uvedli směr ekologický). Na čtvrtém místě byl především díky druhé volbě názor ekologický, který v první volbě uvedlo 5 % respondentů, ve druhé pak 13 %. S odstupem následuje směr křesťanskodemokratický (7 % první volba, 5 % druhá volba), těsně následován proudem socialistickým (5 % a 3 %) a komunistický (v první i ve druhé volbě 3 %). Na posledním místě je směr nacionalistický (4 %). Oproti výsledkům před čtyřmi roky se výrazně zvýšil podíl těch, kteří se hlásí k liberálnímu směru (v součtu o 7 procentních bodů zejména díky první volbě) a mírně se snížil podíl těch, kteří uvedli směry socialistický a komunistický (o 3 a 2 procentní body).

¹ Znění navazujících otázek: „S jakým obecným politickým názorem nejvíce souhlasíte? (první otázka) A s jakým z dalších obecně politických názorů se dále ztotožňujete? (druhá otázka) Konzervativním, liberálním, křesťanskodemokratickým, sociálnědemokratickým, socialistickým, komunistickým, ekologickým, nacionalistickým, žádným.“ (nabídka odpovědí)

Tabulka 1: Souhlas s obecnými politickými názory (%)

	1. volba	2. volba	celkem
sociálnědemokratický	22	12	34
liberální	21	9	30
konzervativní	13	9	22
ekologický	5	13	18
křesťanskodemokratický	7	6	13
socialistický	5	3	8
komunistický	3	3	6
nacionalistický	2	2	4
jiný	2	5	7
žádný (bez odpovědi)	10	21	31
Neví	10	17	27

Pozn.: Údaj ve třetím sloupci vyjadřuje procentní podíl respondentů, kteří se k příslušnému názoru přihlásili v první či druhé volbě. Součet je 200 %.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Relativně častější dvojice názorů kromě souběhu konzervativního a liberálního názoru představovaly kombinace liberálního názoru s ekologickým, sociálnědemokratický se ve zvýšené míře objevoval v kombinaci s liberálním, socialistickým nebo ekologickým, socialistický se sociálně demokratickým a komunistickým, komunistický se socialistickým a křesťanskodemokratický s konzervativním a sociálnědemokratickým.

Podle stranických preferencí zejména první volba silně kopírovala preferovanou stranu. Příznivci KSČM ovšem kromě komunistického názoru (46 %) velmi často v první volbě uváděli také názor socialistický (35 %). Stoupenci ODS se více hlásí k liberalismu (38 %) než konzervatismu (33), mezi voliči TOP 09 je podíl liberálů i konzervativců nižší (29 %, resp. 18 %), vyšší zastoupení má křesťanskodemokratický směr (22 %), který je určující pro voliče KDU ČSL. Druhá směřově vymezená strana je ČSSD (64 % se hlásí k sociálně demokratické orientaci). Mezi stoupenci ANO převažuje sociálně demokratická orientace (32 %), následovaná liberálním směrem (24 %) a vyznavači konzervatismu (18 %).

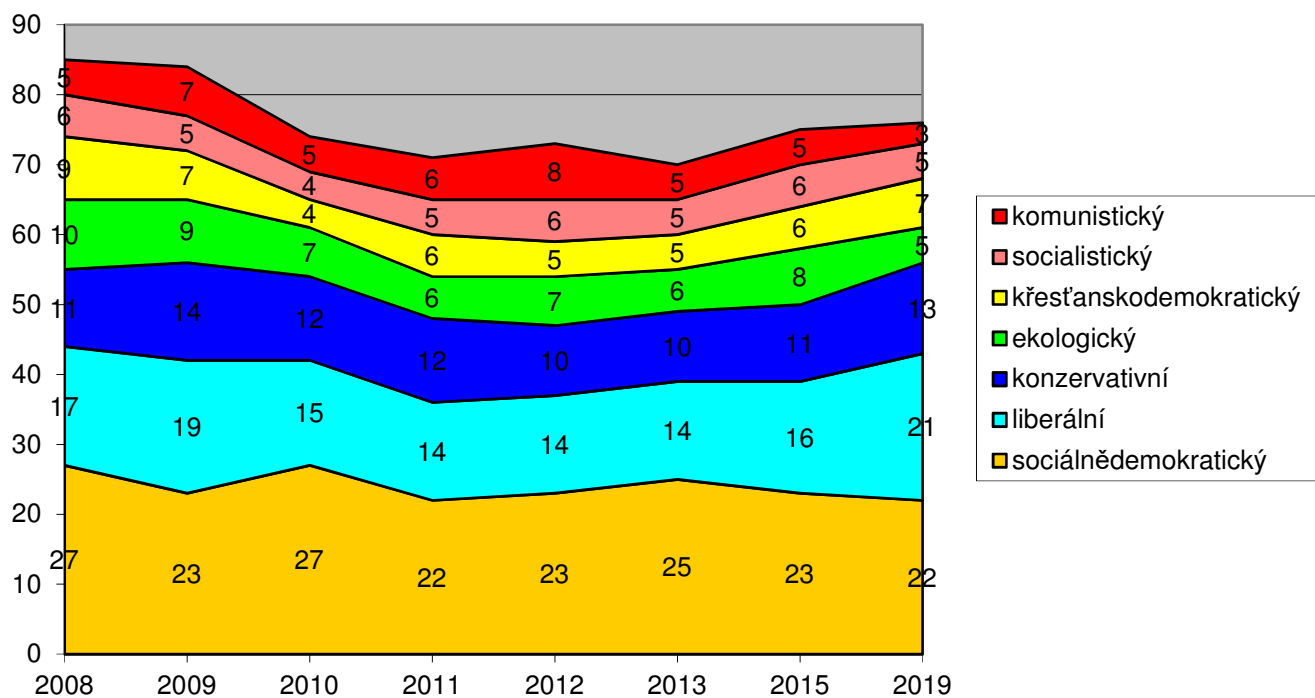
Jak se názorově liší dotázaní v závislosti na jejich věku, ukazuje následující tabulka 2. Rozdíly víceméně odpovídají našim očekáváním. Nízký podíl sociálnědemokratického, socialistického, komunistického a i křesťanskodemokratického a zároveň vysoký podíl ekologického smýšlení směru v nejmladší kohortě a zrcadlově opačný názory nejstarší generace. V nejmladší kohortě stojí za povšimnutí pětinaový podíl těch, kteří na otázku odpověděli neví.

Tabulka 2: Souhlas s obecnými politickými názory 1. volba podle věkových kohort (%)

	15-29	30-44	45-59	60+
sociálnědemokratický	12	23	23	26
liberální	24	25	23	15
konzervativní	10	13	17	11
ekologický	13	4	4	3
křesťanskodemokratický	4	6	6	11
socialistický	1	3	5	9
komunistický	1	1	0	9
nacionalistický	3	3	2	1
jiný	3	1	3	1
žádný (bez odpovědi)	11	11	9	8
neví	18	10	8	6

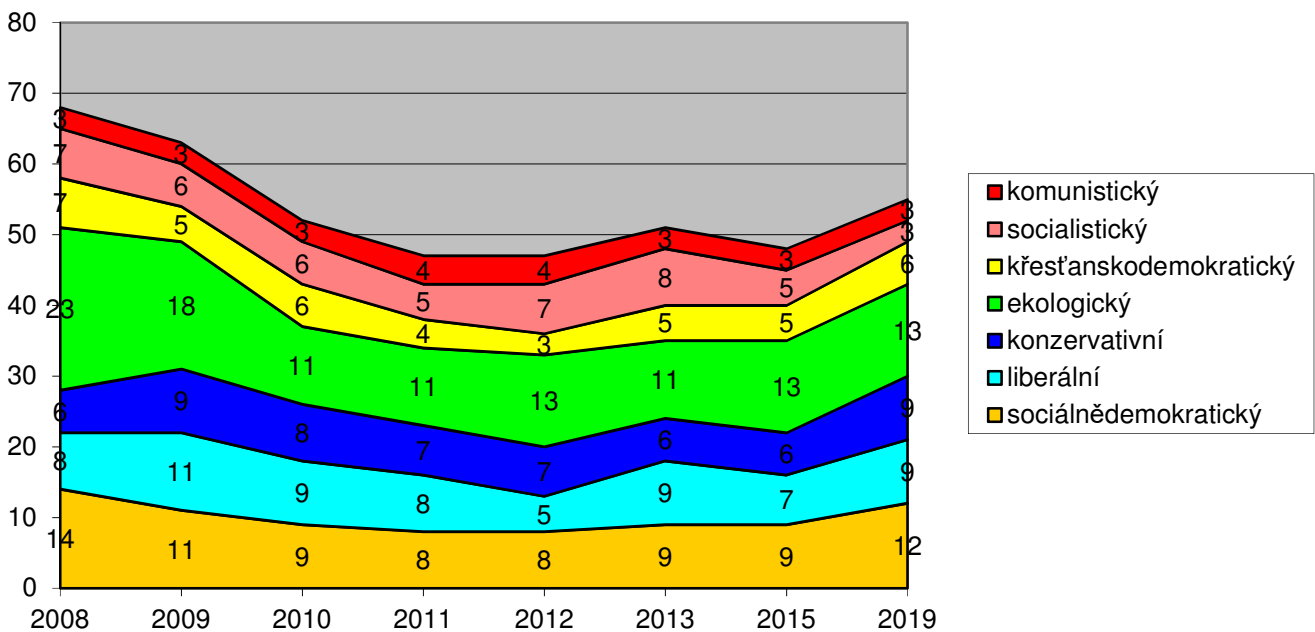
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 1: Politická orientace – časové srovnání 1. volby

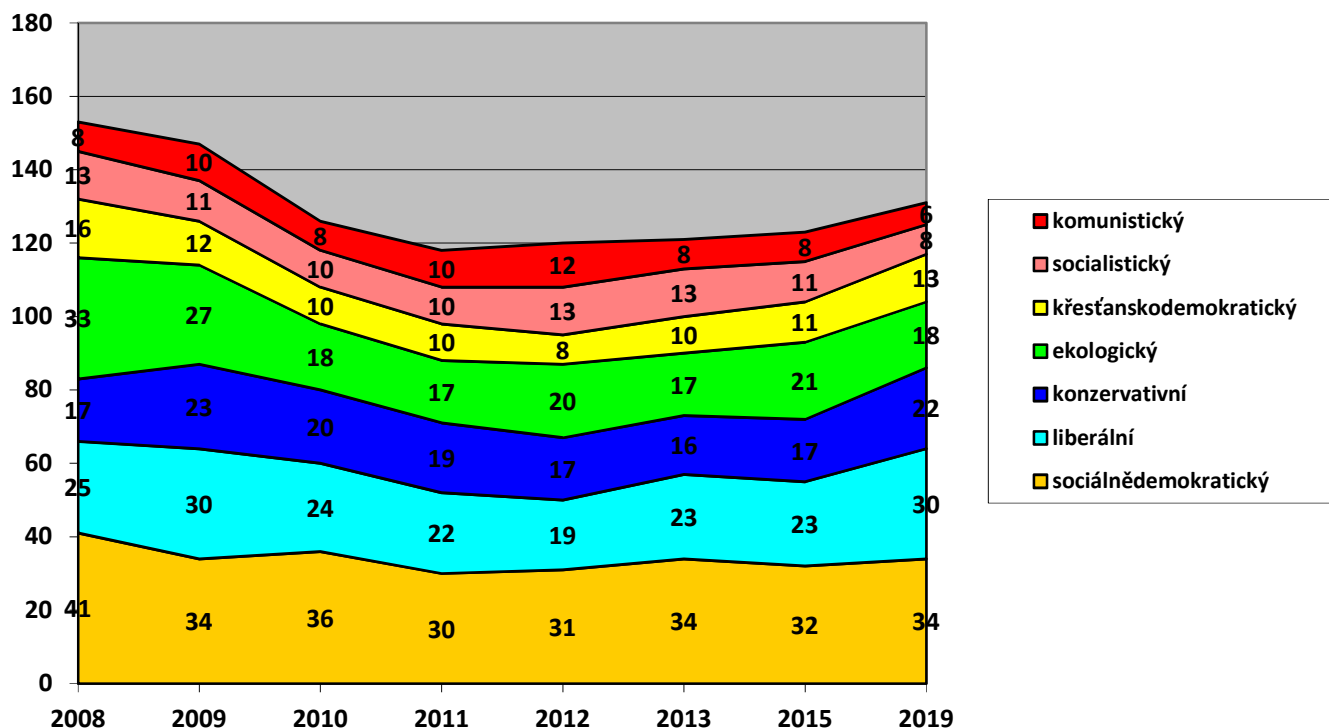
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 2: Politická orientace – časové srovnání 2. volby

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 3: Politická orientace – časové srovnání celkově

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Časové srovnání politické orientace dokládá, že od roku 2011, kdy poklesl podíl zastánců ekologického směru téměř o polovinu oproti počátku sledování v roce 2008 (z 33 % na 17 %), do současnosti se celková úroveň inklinace k politickým proudům více méně stabilizovala, přičemž u jednotlivých směrů dochází jen k drobným a vesměs statisticky nevýznamným fluktuacím. Statisticky významnými změnami zaznamenanými v letošním šetření oproti roku 2015 je nárůst podílu liberálního směru v součtu o 7 procentních bodů a konzervativního směru o 5 procentních bodů. V delším časovém období je možné konstatovat statisticky významný pokles dotázaných hlásících se ke komunistickému (od 2012), resp. socialistickému směru (od 2013).

Na otázky zjišťující obecnou politickou orientaci navazovala rozsáhlá baterie patnácti dvojic výroků reprezentujících protikladné ekonomické a politické názory. Respondenti měli za úkol se k nim vyjádřit na pětibodové škále podle toho, který z dvojice příslušných výroků je jim bližší. (1-2 znamená větší či menší souhlas s výrokem A, 3 představuje neutrální středovou hodnotu a 4-5 znamená menší či větší souhlas s výrokem B). Znění dvojic výroků ukazuje následující tabulka, která uvádí procentní rozdělení míry souhlasu.

Výrazná většina dotázaných souhlasí s tím, že „zákony pro přistěhovalce by měly být přísnější“, „ženy by samy měly rozhodovat o interrupci“, „lidem by mělo být dáno co nejvíce svobody“, „stát by měl utvářet podmínky pro uplatnění práv a svobod“ a „je dobré něco dělat pro životní prostředí, i když je to nákladné“ (kolem 75 % dotázaných).

Ve většině dalších položek dochází k příklonu k jednomu z výroků, ale zdaleka ne tak výraznému – posiluje se význam nerozhodné odpovědi. Lidé se více přiklánějí k tomu, aby „soukromé vlastnictví nebylo omezováno“ (60 %) „homosexuálové měli stejná práva“ (54 %), „nedocházelo k přerozdělování a každý měl to, co si vydělá“ (52 %), „ochrana životního prostředí měla přednost před ekonomikou“ (50 %), že „ekologické hrozby jsou dnes podceňovány“ (47 %), aby „ten, kdo chce pracovat, si práci zajistil sám“ (41 %), „stát dal podnikům větší samostatnost“ (39 %) a aby „co nejvíce majetku bylo soukromého“ (33 %).

Tabulka 3: Míra souhlasu s jednotlivými výroky (%)

Výrok A	1	2	3	4	5	Výrok B
A Důležitějším úkolem státu je vytvářet podmínky pro to, aby občané mohli uplatnit svá práva a svobody, pokud dojde k jejich porušení.	45	30	16	6	2	Důležitějším úkolem státu je občany preventivně kontrolovat a omezovat, aby nemohli porušovat práva a svobody ostatních.
B Rozvoj hospodářství má být ponechán vlastnímu vývoji.	14	21	31	22	11	Rozvoj hospodářství má být usměrňován státem.
C Stát má zaručit, aby ten, kdo chce pracovat, dostal práci.	13	21	25	20	21	Kdo chce pracovat, musí se o získání práce postarat sám.
D Velkým hospodářským podnikům má stát umožnit co největší samostatnost.	14	25	33	15	11	Na velké hospodářské podniky má stát co nejvíce dohlížet.
E Velikost soukromého vlastnictví by nijak být omezována neměla.	33	27	22	10	5	Velikost soukromého vlastnictví by nějakým způsobem být omezována měla.
F O sociální zabezpečení občanů se má postarat stát.	12	22	33	15	17	O svoji sociální situaci se mají občané postarat sami.
G Co nejvíce majetku by mělo být v soukromém vlastnictví.	13	20	45	13	7	Co nejvíce majetku by mělo být ve státním vlastnictví.
H Lidem by mělo být dáno co nejvíce svobody v jednání.	39	35	21	3	1	Svoboda jednání lidí by měla být co nejvíce omezena.
I To, co společnost vyprodukuje, by mělo být dále přerozděleno tak, aby měli nakonec všichni přibližně stejně.	4	13	29	30	22	To, co společnost vyprodukuje, by nemělo být dále nijak znovu přerozdělováno, každý má mít tolik, kolik vydělá.
J Zákony týkající se přistěhovalců by měly být mnohem přísnější.	55	22	16	4	2	Zákony týkající se přistěhovalců by měly být mnohem méně přísné.
K Stát by měl interrupci postavit mimo zákon.	4	4	13	21	55	Stát by měl nechat rozhodnutí o interrupci na samotné ženě.
L Homosexualita by měla být postavena mimo zákon.	9	10	24	24	30	Homosexuální muži a ženy by měli mít stejná práva jako ostatní.
M Výkonnost ekonomiky má mít přednost před ochranou životního prostředí.	3	10	36	28	22	Ochrana životního prostředí má mít přednost před výkonností ekonomiky.
N Ekologické hrozby jsou dnes zveličovány.	5	13	34	25	22	Ekologické hrozby jsou dnes podceňovány.
O Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času.	30	36	25	5	2	Dělat něco pro životní prostředí je dobré, jen pouze pokud to nestojí více peněz a nezabírá více času.

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 7. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Dvě dvojice výroků jsou téměř vyvážené kolem střední (nerozhodné) pozice. Jde o názor na usměrňování hospodářského vývoje státem a na sociální zabezpečení garantované státem.

Celkově lze shrnout, že výroky, ke kterým se dotázaní přiklání, jsou směsíci liberálního pohledu na roli státu, ekonomiku, na soukromé vlastnictví, svobodu a lidská práva, nerozhodného pohledu na odpovědnost státu v oblasti sociální a na jeho roli v národním hospodářství a ekologického pohledu na životní prostředí.

Faktorová analýza dané baterie položek odhalila pět faktorů – obecnější dimenze propojující některé výroky – které vyčerpaly tři pětiny variance odpovědí našich respondentů. První faktor propojuje roli státu v oblasti ekonomiky, práv a svobod. Druhý faktor spojuje výroky týkající se životního prostředí. Třetí faktor je tvořen právem na práci, garantovaným sociálním zabezpečením a rovnostářským přerozdělováním. Čtvrtý faktor propojil názor na interrupci s názorem na práva homosexuálů a doplnil je názorem na svobodu jednání. Poslední faktor vydělil do samostatné dimenze názor na problematiku přistěhovalců s tím, že ve faktoru intervenuje i míra svobody jednání a role státu v uplatňování práv a svobod. Je třeba si uvědomit, že faktory (tedy i naše tematické okruhy) jsou na sobě nezávislé, že tudíž názor respondenta na jednu skupinu výroků nepodmiňuje názor na skupinu druhou.

Časové srovnání uvedeme jen pro prvních 12 dvojic výroků, protože tyto byly zařazeny do výzkumů v letech 2011 a 2015.

Tabulka 4: Názory na obecné ekonomicko-politické otázky (v %) – srovnání 2019 (červeně) s rokem 2015 a 2011 (italika).

Výrok A	A ²	Střed ³	B ⁴	Výrok B
b. Rozvoj hospodářství má být ponechán vlastnímu vývoji.	27 31 <i>35</i>	24 34 <i>31</i>	42 33 <i>33</i>	Rozvoj hospodářství má být usměrňován státem.
d. Velkým hospodářským podnikům má stát umožnit co největší samostatnost.	26 34 <i>39</i>	32 34 <i>33</i>	34 29 <i>26</i>	Na velké hospodářské podniky má stát co nejvíce dohlížet.
g. Co nejvíce majetku by mělo být v soukromém vlastnictví.	29 33 <i>33</i>	37 43 <i>45</i>	25 21 <i>20</i>	Co nejvíce majetku by mělo být ve státním vlastnictví.
e. Velikost soukromého vlastnictví by nijak být omezována neměla.	52 55 <i>60</i>	21 25 <i>22</i>	21 18 <i>15</i>	Velikost soukromého vlastnictví by nějakým způsobem být omezována měla.

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Z výsledků zachycených v tabulce 4, které se týkají postojů veřejnosti k politickoekonomickým otázkám a k roli státu v ekonomice, je patrné, že v otázce, zda rozvoj hospodářství má být usměrňován státem, nebo ponechán vlastnímu vývoji a zda na velké hospodářské podniky má stát co nejvíce dohlížet, nebo jim poskytnout co největší samostatnost, je česká veřejnost rozdělená bez toho, že by se k některému z těchto proti sobě stojících pólů přikláněla výrazně větší část populace. U první uvedené dvojice výroků jsou nynější podíly obou názorových stran statisticky vyrovnané na úrovni třetiny, přičemž zbylá třetina dotázaných zvolila střed škály mezi oběma póly. To představuje významný posun oproti výzkumu z roku 2011, kdy celkem zřetelně převažovalo mínění, že stát by měl vývoj ekonomiky usměrňovat. U druhé dvojice výroků ohledně dozoru státu nad velkými podniky pak tentokrát převážilo proliberální stanovisko ve prospěch maximalizace samostatnosti těchto podniků nad opačným postojem, který naopak mírně převažoval v roce 2011.

Na druhé straně však zároveň výrazně převažuje odmítání případného omezení velikosti soukromého majetku a převažující soukromé vlastnictví, případně kombinované s vlastnictvím státním, pak výrazná většina upřednostňuje před tím, aby většina majetku byla ve vlastnictví státu. Lze konstatovat, že česká veřejnost preferuje smíšenou tržní ekonomiku, kde stát vykonává především funkci dozorčího a usměrňovatele či regulátora ve vztahu k ekonomickému vývoji i velkým podnikům, aniž by však musel být dominantním vlastníkem.

² Podíl lidí, kteří se přiklonili k výroku A.

³ Podíl lidí, kteří zaujali středovou neutrální pozici mezi oběma výroky.

⁴ Podíl lidí, kteří se přiklonili k výroku B.

Jak přitom ukazuje srovnání v čase, názorové rozložení se v roce 2019 oproti roku 2011 postupně posunulo směrem od státního dirigismu a státního vlastnictví k liberálním postojům v těchto oblastech.

Tabulka 5: Státní paternalismus a osobní odpovědnost (v %) – srovnání 2019 (červeně) s rokem 2015 a 2011 (italika).

Výrok A	A	Střed	B	Výrok B
c. Stát má zaručit, aby ten, kdo chce pracovat, dostal práci.	60 59 34	18 25 25	19 15 41	Kdo chce pracovat, musí se o získání práce postarat sám.
f. O sociální zabezpečení občanů se má postarat stát.	60 58 34	24 31 33	13 10 32	O svoji sociální situaci se mají občané postarat sami.
i. To, co společnost vyprodukuje, by mělo být dále přerozděleno tak, aby měli nakonec všichni přibližně stejně.	23 24 17	27 35 29	43 38 52	To, co společnost vyprodukuje, by nemělo být dále nijak znovu přerozdělováno, každý má mít tolik, kolik vydělá.“

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Z výsledků v tabulce 5 je zjevné, že zjištění z letošního výzkumu podstatně mění zažitý stereotyp, že Češi v oblasti zajišťování práce a zaměstnanosti, stejně jako v oblasti sociálního zabezpečení spoléhají na stát a že nechtějí přijmout osobní odpovědnost za tyto aspekty života. Dřívější většinový postoj („paternalismus státu“), často vysvětlovaný jako dědictví předlistopadového režimu, se v procentním vyjádření snížil o polovinu (nyní třetina dotázaných). V otázce přerozdělování za účelem dosažení sociální rovnosti, případně výraznějšího omezení sociálních rozdílů se tento názorový posun promítl do většinového odmítnutí přerozdělování (52 % dotázaných, nárůst o 14 procentních bodů oproti roku 2015). V souvislosti s příklonem k obecným politickým směřováním je možno říci, že v daných posunech preferencí uvedených výroků je možno najít vysvětlení pro nárůst zastánců liberalismu a pokles zastánců socialistického, resp. komunistického přesvědčení.

Tabulka 6: Svoboda a kontrola státu (v %) – srovnání 2018 (červeně) s rokem 2015 a 2011 (italika).

Výrok A	A	Střed	B	Výrok B
h. Lidem by mělo být dáno co nejvíce svobody v jednání.	69 70 74	22 24 21	6 5 4	Svoboda jednání lidí by měla být co nejvíce omezena.
a. Důležitějším úkolem státu je vytvářet podmínky pro to, aby občané mohli uplatnit svá práva a svobody, pokud dojde k jejich porušení.	69 72 75	16 16 16	12 10 8	Důležitějším úkolem státu je občané preventivně kontrolovat a omezovat, aby nemohli porušovat práva a svobody ostatních.
e. Velikost soukromého vlastnictví by nijak být omezována neměla.	52 55 60	21 25 22	21 18 15	Velikost soukromého vlastnictví by nějakým způsobem být omezována měla.

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost

Výsledky v tabulce 6 ukazují, že čeští občané výrazně tíhnou jak k maximalizaci svobod, tak k představě státu, který svobody a práva svých občanů hájí v případě jejich porušení. Tento názor se mezi roky 2011 a 2019 statisticky

významně posílil. Proč k těmto názorovým posunům došlo, se můžeme jen dohadovat. Jedno z vysvětlení by mohlo být, že došlo k určité stabilizaci politické scény. Veřejnosti naopak vůbec není blízký model státu, jenž své občany preventivně omezuje a kontroluje. I v tomto případě došlo k statisticky významnému posílení. O patnáct procentních bodů je sice nižší zastoupení názoru, že „velikost soukromého vlastnictví by neměla být omezena“, avšak i tento názor posílil za osm let o osm bodů.

Na závěr využijeme výsledků faktorové analýzy, konkrétně průměrných faktorových skóre. Faktorový skór je konstrukt, který každému dotázanému vypočte hodnotu „odpovědi“ v daném faktoru (rozložení odpovědí je za celý soubor normální, s průměrem nula a směrodatnou odchylkou 1). Čísílka v následující tabulce jsou průměry faktorových skóre v daných politických orientacích. Rozdíl 0,3- 0,4 mezi průměry je statisticky významný.

Tabulka 7: Průměrné faktorové skóre podle 1. volby ideově politické orientace

<i>Orientace</i>	<i>Ekonomika, svoboda</i>	<i>Životní prostředí</i>	<i>Sociální stát</i>	<i>Práva homosexuálů</i>	<i>Přistěhovalci</i>
Konzervativní	-0,35	-0,09	-0,03	0,02	-0,10
Liberální	-0,41	0,01	0,17	0,26	0,11
Křesťanskodemokratická	-0,05	0,25	-0,15	-0,18	0,11
Sociálnědemokratická	0,24	-0,01	-0,08	0,05	-0,17
Socialistická	1,12	-0,49	0,00	-0,30	0,16
Komunistická	1,02	-0,51	-0,13	-0,26	-0,02
Ekologická	-0,09	0,59	-0,10	0,36	0,37
Nacionalistická	0,15	-0,41	0,17	0,18	-0,32

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 7. – 17. 9. 2019, 1046 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Celkově platí, že ideově politické směry mají zřetelnou souvislost s volbou v dané baterii dvojic výroků. Zcela jednoznačný je rozdíl mezi liberálně smýšlejícími respondenty a těmi, kteří se přiklánějí k socialistické či komunistické orientaci v oblasti ekonomiky a svobod. Konzervativci se názorově blíží liberálům, ale zdaleka nejsou tak vyhranění. Sociálnědemokratický proud sice není zdaleka tak vyhraněný, ale spíše konverguje k socialistickému konceptu. Podle očekávání se vydělují ekologicky smýšlející respondenti (druhý faktor). Jejich protipólem jsou lidé orientovaní socialistickým (komunistickým) a nacionalistickým směrem. Ostatní směry jsou v tomto faktoru neutrální. Ve třetím faktoru (sociální stát) nedochází z hlediska politického směřování k větší názorové diferenciaci. V právech homosexuálů (a žen na interrupci) jsou na jedné straně liberálové a ekologisté, na protivné straně jsou socialisté, komunisté a křesťanští demokraté. Ti, kteří se hlásí k ekologickému směru, se odlišují i v posledním přistěhovalckém faktoru (větší mírnost), protipólem jsou ti, kteří se přihlásili k nacionalismu.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v19-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. - 17. 9. 2019</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1046</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>190</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.4a, PO.4b, PO.27</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>po191024</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. října 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
